

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia   grudnia 2009 r.

Pan
Krzysztof **HABURA**
Starosta
Powiatu Pabianickiego

LLO-410-34-04/2009
P/09/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, przeprowadziła kontrolę Zespołu Szkół Nr 1 im. J. Kilińskiego w Pabianicach, zwanego dalej „Zespołem Szkół”. Kontrola dotyczyła realizacji procesu kształcenia dzieci i młodzieży w zakresie wychowania fizycznego oraz uprawiania sportu w szkołach publicznych w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009, a także wybranych zagadnień roku szkolnego 2009/2010 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym przez Dyrektora Zespołu Szkół w dniu 17 listopada 2009 r. – Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze wystąpienie.

Ustalenia kontroli przeprowadzonej w Zespole Szkół wskazują na niewystarczający nadzór i niedostateczną kontrolę ze strony organu prowadzącego. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono bowiem, że:

1. W okresie objętym kontrolą uczniowie nie uczestniczyli aktywnie w lekcjach wychowania fizycznego, o czym świadczyła niska frekwencja na lekcjach AWF. Np.

---

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

w roku szkolnym 2009/2010 na lekcji w-f w ciągu jednego tygodnia obecnych było 865 (57,3%) uczniów (na 1510 zapisanych w dzienniku), z tego 247 (28,5%) uczniów nie ćwiczyło z powodu zwolnienia lekarskiego, zwolnienia rodziców, braku stroju bądź innych przyczyn. W tej sytuacji NIK negatywnie ocenia niepodjęcie przez Dyrektora Zespołu Szkół żadnych szczegółowych działań w kierunku zmniejszenia absencji uczniów. Przeprowadzenie rozmów z nauczycielami oraz wydanie zaleceń pohospitacyjnych (trzy na 10 przeprowadzonych hospitacji) w dążeniu do wyeliminowania grup niećwiczących uznać należy za niewystarczające, bowiem nie poprawiło to istniejącego stanu i nie przyczyniło się do ograniczenia zwolnień.

2. NIK informuje Pana Starostę o braku nadzoru ze strony Dyrektora Zespołu Szkół nad zwalnianiem uczniów z zajęć wychowania fizycznego. Ustalono, że w latach 2007/2008 i 2008/2009 stale zwolnionych z lekcji w-f było odpowiednio 76 (14,7%) i 97 (18,9%) uczniów. Na dostępne 52 zaświadczenia lekarskie stwierdzające niezdolność do czynnego uczestnictwa w tych zajęciach w roku szkolnym 2008/2009, tylko w 18 (34,6%) przypadkach Dyrektor Zespołu Szkół wydała decyzje o zwolnieniu uczniów z lekcji w-f na podstawie opinii przedstawionej przez lekarza. Powyższe decyzje wystawiła jednak niezgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r.² w sprawie *warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*, bowiem nie podała w nich czasu zwolnienia ucznia określonego w zaświadczeniach lekarskich. Ponadto stwierdzono, że nieprawidłowo wpisywano uczniom do dziennika lekcyjnego, w miejsce oceny kwalifikacyjnej na koniec semestru lub roku szkolnego, „*zwolniony*” (poza dwoma przypadkami) w sytuacji, gdy nie wydano decyzji o zwolnieniu. Decyzję o zwolnieniu wydaje dyrektor szkoły.
3. NIK negatywnie ocenia niepodejmowanie przez Dyrektora Zespołu Szkół w okresie objętym kontrolą działań w celu poprawy bazy sportowej oraz nieubieganie się o środki z budżetu organu prowadzącego na dofinansowanie inwestycji związanych z modernizacją infrastruktury i wyposażenia sportowego. Kontrola wykazała, iż o ubytkach bazy sportowej Dyrektor Zespołu Szkół informowana była przez komisję dokonującą przeglądu stanu bezpieczeństwa, higieny pracy, warunków pracy i nauki w lutym 2008 r. (brak pełnego oświetlenia w sali gimnastycznej) oraz w sierpniu 2008r. (naprawienie oświetlenia w sali gimnastycznej, trawa do ścięcia na boisku

---

² Dz. U. z 2007 r., Nr 83, poz. 562 ze zm.

szkolnym , pourywane siedziska dla uczniów). Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy dwukrotnie (w kwietniu 2008 r. i 2009 r.) informował o konieczności podjęcia zdecydowanych działań celem przywrócenia boisku cech właściwych dla tego rodzaju obiektów, przeprowadzenia renowacji i naprawy siatki ogrodzeniowej oraz siedzisk ławek, naprawy lamp oświetleniowych oraz drabinek przy ścianach w sali gimnastycznej, dodając w protokole z dnia 20 kwietnia 2009 r., iż „nie wykonano powyższych zaleceń. Komisja zwróciła się już w tej sprawie do Dyrekcji szkoły – bez żadnego skutku.” Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła iż „konserwacja i naprawa ławek nastąpi, jeśli tylko pozwolą na to warunki atmosferyczne.”

Ustalono również, że sprzęt sportowy (poza dwoma sprzętami znajdującymi się w siłowni) nie posiadał atestów i certyfikatów, wymaganych § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r.³ w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, zwanego dalej rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa.

4. Kontrola NIK wykazała również brak działań ze strony Dyrektora Zespołu Szkół w zakresie pozyskania środków finansowych na zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych dla uczniów oraz nieubieganie się o środki na ten cel z budżetu organu prowadzącego.
5. Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, iż nauczyciele w-f na czas pobytu na zawodach sportowych odbywających się w Kielcach i Uniejowie nie posiadali polecenia wyjazdu służbowego, co było sprzeczne z art. 77⁵ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r.⁴ Kodeks pracy. Z zeznań Dyrektora Zespołu Szkół wynika, iż nie wiedziała Ona o wyjeździe nauczycieli wraz z uczniami do Uniejowa, co w ocenie NIK jest przejawem braku nadzoru ze strony dyrektora szkoły. Ponadto koszty podróży nie były ponoszone z budżetu szkoły, a wg wyjaśnień nauczycieli w-f, podróże do Kielc i Uniejowa finansowane były ze środków Rady Rodziców, sponsorów i uczniów biorących udział w zawodach.
6. NIK stwierdza niezajomość przez Dyrektora Zespołu Szkół Nr 1 w Pabianicach treści rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 sierpnia 2009 r.⁵ w sprawie dopuszczalnych form realizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego. Skutkiem tego w roku szkolnym 2009/2010 nie realizowano zajęć w-f w wymiarze dwóch godzin w formie zajęć sportowych, rekreacyjno – zdrowotnych, tanecznych i aktywnych form turystyki. Wyjaśnienie Dyrektora Zespołu

---

³ Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁴ Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2009 r., Nr 136, poz. 1116

Szkół, iż „(...) rozporządzenie (...) jest nowością, więc w II semestrze roku 2009/2010 zastanowimy się, w jaki sposób będziemy to czynić w naszej szkole”, w ocenie NIK nie jest właściwe, bowiem rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2009 r. i od tej daty obowiązuje.

7. Najwyższa Izba Kontroli informuje, iż w Zespole Szkół funkcjonowały dwie wersje planu doskonalenia zawodowego nauczycieli w roku szkolnym 2007/2008: wersja przekazana do Starostwa Powiatowego w Pabianicach oraz wersja przekazana do kontroli NIK. Dokumenty te różniły się między sobą liczbą nauczycieli (6 i 11) zaplanowanych do doksztalcania się. Kontroli NIK przedłożono również plan doskonalenia nauczycieli w roku szkolnym 2008/2009, który nie został przekazany do organu prowadzącego, jak również nie stanowił aneksu do 3-letniego planu doskonalenia. Odnosząc się do tych nieścisłości Dyrektor Zespołu Szkół zeznała, iż w pierwszym przypadku wykazane zostały te osoby, które ubiegały się o dofinansowanie do szkoleń, natomiast przedstawienie kontroli NIK dokumentacji nie przekazanej do Starostwa *„uszło mojej uwadze w zgiełku dużej ilości spraw.”* Podkreślić należy, że Dyrektor Zespołu Szkół nie opracowała zapotrzebowania na doskonalenie nauczycieli w-f ukierunkowanego na organizowanie procesu nauczania w przedmiotowym zakresie.
8. NIK negatywnie ocenia nierzetelne opracowanie dokumentacji dotyczącej doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz wyników sprawowanego nadzoru pedagogicznego przez Dyrektora Zespołu Szkół. Ponadto NIK zwraca uwagę, iż dane zawarte w sprawozdaniach z doskonalenia zawodowego nauczycieli były rozbieżne z danymi w sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego. Np. w sprawozdaniu z doskonalenia nauczycieli 2008/2009 zapisano, iż nauczyciel uczestniczył w międzynarodowej konferencji, czego nie odnotowano w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego, ponadto kurs tańca odnotowano w sprawozdaniu z nadzoru 2008/2009 oraz w sprawozdaniu z doskonalenia nauczycieli 2007/2008, zaś kursu dotyczącego zasad reanimacji zapisanego w sprawozdaniu z doskonalenia nauczycieli 2007/2008 nie odnotowano w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego.

Ustalono również, iż do kontroli NIK Dyrektor Zespołu Szkół przedłożyła po dwie wersje sprawozdania z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2007/2008 i sprawozdania z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2008/2009, w których znalazły się rozbieżne dane. Różnice w sprawozdaniach 2007/2008 dotyczyły: liczby przeprowadzonych hospitacji (40 i 44), liczby kontroli dokumentacji szkolnej (6 i 3),

liczby dokonanych ocen pracy nauczycieli (3 i 1) oraz liczby uczniów, którzy nie zdali matury z języka polskiego (2 uczniów nie zdało i wszyscy uczniowie zdali). NIK uznaje za niezasadne wyjaśnienia w sprawie sprawozdania za rok szkolny 2007/2008, które – jak zeznała Dyrektor Zespołu Szkół – dotyczyć miało roku 2006/2007, ponieważ poszczególne wersje sprawozdań przekazywane były w różnych odstępach czasu, osobno dla inspektora NIK i osobno dla specjalistów – metodyków. Świadczy to o nierzetelnym sporządzaniu poszczególnych dokumentów, opracowywanych *ad hoc* na potrzeby konkretnego zamówienia. Przykładem jest wersja sprawozdania z nadzoru za lata 2008/2009 przekazana kontroli NIK, w której nie ujęto oceny pracy czterech nauczycieli, dokonanej w wersji dostarczonej specjalistom – metodykom. Z wyjaśnień Dyrektora Zespołu Szkół wynika, iż *„sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2008/2009 przedstawione inspektorowi NIK nie zawierało punktu dotyczącego oceny pracy nauczycieli, gdyż zostało napisane przed sporządzeniem ocen. Uszło mojej uwadze dokonanie korekty w pierwotnym dokumencie”*. NIK nie podziela tego stanowiska, bowiem zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 7 września 1991 r.⁶ o systemie oświaty ocena pracy nauczycieli jest częścią nadzoru pedagogicznego, a więc winna być przeprowadzona jeszcze przed sporządzeniem sprawozdania. W tej sytuacji, przy tak znacznych różnicach w treści dokumentów sporządzanych przez Dyrektora Zespołu Szkół, trudno ocenić jakość i wyniki sprawowanego nadzoru w okresie objętym kontrolą.

Kontrola NIK wykazała, iż Dyrektor Zespołu Szkół nie przekazywała do Starostwa Powiatowego w Pabianicach kserokopii kompletnej dokumentacji dotyczącej przeglądów stanu bezpieczeństwa, higieny pracy, warunków pracy i nauki, do czego zobowiązywał dyrektora szkoły § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny (§ zmieniony z dniem 1 września 2009 r. przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2009 r.⁷). Zastrzeżenia budziły następujące okoliczności:

- nieprzekazania do Starostwa Powiatowego w Pabianicach aneksu do protokołu z przeglądu stanu bezpieczeństwa z dnia 29 sierpnia 2008 r. zawierającego wykaz 19 uchybień obiektów szkolnych, co do którego Dyrektor Zespołu Szkół zeznała, iż *„uszło to mojej uwadze, trudno mi orzec, jak to było, jest bardzo dużo spraw w szkole.”*

---

⁶ Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2009 r., Nr 139, poz. 1130 – rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

- funkcjonowania w Zespole Szkół dwóch wersji protokołu z przeglądu stanu bezpieczeństwa z dnia 22 lutego 2008 r. Na dokumencie stanowiącym oryginał protokołu naniesione zostały poprawki i skreślenia dotyczące 17 ubytków w obiektach szkolnych. Do wersji tej załączony był wykaz 14 zaleceń po przeglądzie. Do Starostwa Powiatowego w Pabianicach nie przekazano kopii oryginału wraz z załącznikami, lecz wersję przerobioną, która nie zawierała wszystkich nieprawidłowości opisanych w oryginale protokołu i w sposób istotny różniła się od niego. Organ prowadzący nie został poinformowany o: *pękniętych szybach w oknach sal 15, 77 i 81; uszkodzonych grzejnikach CO na korytarzach; braku okna uchylnego w sali nr 19 i wszystkich uchylnych przy sklepiu; wielkiej dziurze w drzwiach wejściowych sali nr 16; braku osłon przy czterech kaloryferach; umieszczeniu środków czystości w ubikacji chłopców w szatni sali gimnastycznej; uszkodzeniu dwóch urządzeń w siłowni; zamknięciu sali kinowej i braku w niej sprzętu p.poż; nieporządku na klatkach awaryjnych, gdzie składowane były ławki, środki czystości i zepsute sprzęty; bałaganie na strychu; braku przepustowości klatek awaryjnych; niepodjęciu działań w celu uprzątnięcia strychu ze zbędnego sprzętu zgodnie z zaleceniami po przeglądzie p.poż, w terminie do końca 2007 r.; zalewaniu przez deszcz sal 79 i 80 (prawdopodobnie uszkodzony dach); uszkodzonych i połamanych ławkach przy boisku szkolnym i o jego zaniedbaniu; uszkodzeniu siatki odgradzającej dziedziniec szkolny.* Do wersji dokumentu przekazanego do Starostwa Dyrektor J.Śmiechowicz nie załączyła również wskazanego wyżej wykazu 14 zaleceń po przeglądzie. W ocenie NIK powyższe działanie, polegające na dokonaniu w protokole odręcznych skreśleń, poprawek i uwag ołówkiem, którym dopisano – nieokreślone przez komisję a naniesione przez osobę dokonującą zmian w treści dokumentu – terminy realizacji poszczególnych napraw i usunięcia usterek, nosi charakter przerobienia dokumentu. Przesłuchani w tej sprawie w charakterze świadków Dyrektor Zespołu Szkół oraz dwóch członków komisji – nie przyznali się do nanoszenia zmian na oryginale protokołu oraz zeznali, że nie wiedzą kto to mógł zrobić i w jakim celu. Dyrektor J. Śmiechowicz dodała, iż nie widziała oryginału dokumentu, bowiem do podpisu, w celu przesłania do Starostwa przekazano jej kopię protokołu. W ocenie NIK, zeznanie Dyrektor J. Śmiechowicz nie zasługuje na uwzględnienie zwłaszcza dlatego, że zgodnie z powołanym wyżej § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, właśnie dyrektor szkoły zobowiązany jest do przesłania organowi prowadzącemu protokołu ze stanu bezpieczeństwa i higieny

w szkole, za który ponosi odpowiedzialność. Z wykonania tych obowiązków jest rozliczany i oceniany przez organ prowadzący. W tej sytuacji wydaje się oczywiste, że tylko dyrektor szkoły miał powody do usunięcia z protokołu większości wymienionych w nim usterek i braków w wyposażeniu szkoły. Ponadto wskazania terminów zakończenia robót i remontów (np. w pkt 1 protokołu – do końca lutego 2008 r.). mógł dokonać tylko dyrektor szkoły, który kierując oraz organizując administracyjną, finansową i gospodarczą obsługę szkoły (art. 39. ust.1, pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty; Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), terminy te wyznaczał.

Charakter i waga nieprawidłowości stwierdzonych w postępowaniu Dyrektora Zespołu Szkół w powyższej sprawie, uzasadniają – w ocenie NIK – możliwość wszczęcia przeciwko Dyrektorowi przez organ prowadzący postępowania dyscyplinarnego, na podstawie art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r.⁸ Karta Nauczyciela,

9. Kontrola wykazała, że w dniu 2 stycznia 2007 r. zawarta została umowa przez Zespół Szkół nr 1 w Pabianicach z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej MEDICOR-MED s.c w Pabianicach o udzielanie świadczeń w zakresie medycyny szkolnej. W dacie zawarcia umowy reprezentująca Zespół Szkół J. Śmiechowicz pełniła obowiązki (p.o.) dyrektora, natomiast podpisała przedmiotową umowę – nie mając ku temu podstawy prawnej – jako Dyrektor Zespołu Szkół. Stanowisko to objęła dopiero po upływie 49 dni od zawarcia omawianej umowy, tj. 19 lutego 2007 r. Wskazując na powyższą nieprawidłowość NIK podkreśla, iż w umowie występują również inne braki, takie jak: nieokreślenie szczegółowych warunków świadczenia usług medycznych przez NZOZ, a w szczególności rodzajów świadczeń i wysokości umówionego wynagrodzenia oraz niepodanie rzeczywistej daty zawarcia umowy. Nieprawidłowości te zaprzeczają sugestiom Dyrektora Zespołu Szkół, iż umowa zwrócona została do NZOZ w celu usunięcia błędów w jej pierwotnej wersji i odesłana do szkoły dopiero w lutym 2007 r., kiedy J. Śmiechowicz była już dyrektorem.
10. Kontrola NIK wykazała nieprawidłowości w zakresie procesu kształcenia w Zespole Szkół. Nauczyciele w-f nie planowali pracy w oparciu o konkretny program, pracowali przy użyciu opracowanych przez siebie planów dostosowywanych na bieżąco do danej grupy ćwiczebnej i nie różnicowali wymagań w poszczególnych typach szkół. Nauczyciele nie dokonywali ewaluacji programu i planu pracy. Uwagi

---

⁸ Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz.674 ze zm.

kontroli budził również przyjęty w Zespole Szkół przedmiotowy system oceniania (PSO), który nie określał: zasad oceniania ucznia dysfunkcyjnego, wymagań na poszczególne oceny, wymagań zawartych w programie (prawidłowo został tylko wybrany do LO i LP). Ustalono, iż PSO nie był spójny z wewnątrzszkolnym systemem oceniania (WSO), który nie uwzględniał specyfiki wf. Nauczyciele nie powtarzali sprawdzianów i nie wystawiali ocen za postępy ucznia, nie można więc jednoznacznie stwierdzić, jakie wyniki osiągał dany uczeń w poszczególnych latach.

11. Najwyższa Izba Kontroli informuje, iż w trakcie kontroli stwierdzono bezpośrednio niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz możliwość powstania niepozewetowanej szkody w mieniu w związku z wyciekającym olejem z silnika samolotowego, umieszczonego w korytarzu prowadzącym na boisko szkolne, o czym kontroler niezwłocznie powiadomił Dyrektora Zespołu Szkół. Powyższe zagrożenie zostało niezwłocznie usunięte, o czym zawiadomiono kontrolera NIK.

Jednocześnie NIK informuje, że w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Dyrektora Zespołu Szkół w dniu 2 grudnia 2009 r. dokonano negatywnej oceny realizacji procesu kształcenia dzieci i młodzieży w zakresie wychowania fizycznego oraz uprawiania sportu w kontrolowanym okresie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zwiększenie nadzoru i kontroli nad Zespołem Szkół przez organ prowadzący.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Staroście prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.